

PLAN VAN AANPAK BORSELSE VOORWAARDEN

**GROOTSCHALIGE ENERGIETRANSITIE
& LEEFKWALITEIT BORSELE**
gemeente Borsele

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Kernenergie, rijkscoördinatiereregelingen en andere initiatieven.....	3
1.2	Visie en doelstelling	4
1.3	Relatie met Compensatieplan Borsele	4
2	Belanghebbenden en rolverdelingen	5
2.1	Inwoners, ondernemers, stichtingen en verenigingen	5
2.2	Professionele betrokkenheid en verantwoordelijkheid	5
2.3	Bestuurlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid	5
2.4	Gemeente Borsele	6
2.5	Rolverdeling gemeente en provincie.....	7
3	Communicatie	7
3.1	Participatieladder.....	7
3.2	Communicatiemiddelen.....	8
3.3	Kennissessies	9
4	Borselse Voorwaarden	10
4.1	Participatieladder en democratische waarden.....	10
4.2	De Borselse Voorwaardengroep.....	11
4.2.1	Samenstelling Borselse Voorwaardengroep	11
4.2.2	Lokale Experts.....	12
4.2.3	Criteria.....	12
4.3	Financiële vergoeding	12
4.4	Bijeenkomsten	12
4.5	Inventarisatie belangrijke uitgangspunten	12
4.6	Vaststelling Borselse Voorwaarden	13
5	Planning en vervolg.....	13
5.1	Tijdsplanning	13
5.2	Na vaststelling van de voorwaarden	13
	Bijlage I Informeren en consulteren belanghebbenden	15
	Bijlage II Tijdsplan in één oogopslag	16

1 Inleiding

De gemeente Borsele wordt gezien als de meterkast van Nederland. Dit komt doordat veel ontwikkelingen op het gebied van de Nederlandse energietransitie samenkomen in onze gemeente. Het is daarom van groot belang dat we deze ontwikkelingen zorgvuldig en verantwoord benaderen, met respect voor de belangen en wensen van alle betrokken partijen, maar vooral die van onze inwoners.

Al voordat bekend werd dat de Rijksoverheid Borssele als [voorkeurslocatie](#) had aangemerkt voor twee nieuwe kerncentrales, zijn burgemeester Dijksterhuis en wethouder Weststrate gestart om in gesprek te gaan met inwoners uit alle dorpen. Dit gebeurde in de vorm van nazomer- en midwintergesprekken. Tijdens deze gesprekken gaven inwoners aan dat ze op de hoogte gehouden willen worden van alle ontwikkelingen in en rondom het Sloegebied die te maken hebben met de grootschalige energietransitie. Daarnaast gaven inwoners aan, dat vanwege de opstapeling van de ontwikkelingen en initiatieven, dat zij wensen dat alle ontwikkelingen integraal worden bekeken. Inwoners vroegen de gemeente om proactief de belangen van inwoners te behartigen, de integraliteit te bewaken en de regie te nemen in het vertalen van de Borselse belangen in voorwaarden, eisen en wensen.

De gemeente wil zich inzetten voor een goede landschappelijke inpassing, maximale veiligheid en versterkte leefkwaliteit. Leefkwaliteit gaat met name over veiligheid, landschap, natuur, water, wonen, werken, het voorzieningenniveau en sociale cohesie in de gemeente Borsele. Bovendien is het van belang om een gezonde balans tussen de lasten en lusten te waarborgen, iets waar ook de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) voor pleit in haar [advies Splijtstof](#). De gemeente Borsele werkt hierbij nauw samen met de provincie Zeeland. In dit plan van aanpak staat hoe de gemeente Borsele haar rol ziet en hoe zij samen met haar inwoners wil komen tot de Borselse voorwaarden met betrekking tot grootschalige energietransitie en leefkwaliteit.

1.1 Kernenergie, rijkscoördinatie­regelingen en andere initiatieven

Op 9 december 2022 is de gemeente Borsele door de Rijksoverheid aangewezen als voorkeurslocatie voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Dit valt onder een rijkscoördinatie­regeling (RCR). Daarbij voert de Rijksoverheid de regie over de besluitvorming en vergunningsprocedures voor grote infrastructurele projecten op het gebied van bijvoorbeeld energie, woningbouw en vervoer. Naast de mogelijke komst van twee kerncentrales zijn er ook andere rijkscoördinatie­regelingen die zich concentreren in de gemeente Borsele, zoals de levensduurverlenging van de huidige kerncentrale, de opslag van nucleair afval, aanlanding van wind op zee, de bouw van een nieuw 380KV hoogspanningsstation en de realisatie van een waterstofnetwerk. Recentelijk is er een 380KV hoogspanningsverbinding naar Rilland en een 380KV hoogspanningsstation naast Borssele gerealiseerd. Mogelijke andere rijkscoördinatie­regelingen zijn een waterstofcentrale, een 380KV hoogspanningsverbinding naar Zeeuws-Vlaanderen (mogelijk gecombineerd met een Multi-utiliteitenkruising) en een LNG-tanker.

North Sea Port ontwikkelt zich verder als duurzame Europese haven en wil uit logistiek oogpunt een Central Gate aanleggen, met een vrachtwagenparkeerplaats van minimaal 400 parkeerplaatsen. Dit is een ontwikkeling die veel stof doet opwaaien in de dorpen rondom het Sloegebied. Vooral omdat North Sea Port nadenkt over locaties buiten het Sloegebied. Het is van belang om ook dergelijke ontwikkelingen integraal te benaderen en te bekijken in relatie tot de andere initiatieven vanuit de Rijksoverheid in de gemeente Borsele.

1.2 Visie en doelstelling

Het nationale belang van Borsele binnen de duurzaamheidsambities van het Rijk neemt toe en daarmee tegelijk de impact op het leefgebied. De gemeente Borsele wil een gemeente zijn die ruimte biedt aan energietransitie mits deze hand in hand gaat met een zichtbare versterking van de leefkwaliteit. Sturen op leefkwaliteit doe je samen. De gemeente stuurt samen met haar inwoners op de leefkwaliteit en eist van alle initiatiefnemers dat ze zorgvuldig afstemmen met elkaar en met de omgeving en de omgeving op die manier versterken.

Als gemeente zetten we samen met de inwoners ‘de Borselse Voorwaarden’ op, om ervoor te zorgen dat:

1. De Rijksoverheid en andere initiatiefnemers bekend zijn met, en rekening houden met, de belangen en wensen van de inwoners van de gemeente Borsele;
2. Alle ontwikkelingen op het gebied van de grootschalige energietransitie op een veilige, zorgvuldige en verantwoorde wijze worden uitgevoerd en ingepast;
3. De investeringen in leefkwaliteit aansluiten op de wensen van de inwoners;
4. Er financiële afspraken worden gemaakt met betrekking tot de nog te realiseren initiatieven zodat langjarig wordt geïnvesteerd in de leefkwaliteit in Borsele;
5. De gemaakte afspraken goed en langjarig worden vastgelegd en juridisch geborgd zodat de toezeggingen worden nagekomen;
6. Er een lange termijn aanpak wordt ontwikkeld waarin de gemeente Borsele samen met haar inwoners concreet uitvoering geeft aan de implementatie van initiatieven en projecten ter verbetering van de leefkwaliteit.

Door deze integrale benadering zorgt de gemeente ervoor dat Borsele een veilige en prettige leefomgeving blijft, waarbij er een gezonde balans ontstaat tussen de lasten en lusten van de verschillende ontwikkelingen.

1.3 Relatie met Compensatieplan Borsele

Naar aanleiding van de gerealiseerde 380KV hoogspanningsverbinding naar Rilland en de uitbreiding van het 380KV hoogspanningsstation naast Borssele, is het initiatief genomen om te komen tot een integraal compensatieplan voor de gemeente Borsele. De initiatiefnemers zijn de gemeente Borsele, ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), TenneT, North Sea Port en de provincie Zeeland. Het compensatieplan ziet niet toe op mogelijke toekomstige grootschalige (energie)projecten zoals levensduurverlenging en twee nieuwe kerncentrales. Voor de realisatie van Compensatieplan Borsele wordt op korte termijn compensatie gevraagd aan TenneT, zodat de uitvoering van een eerste pakket aan zichtbare leefkwaliteitsmaatregelen zo snel mogelijk kan starten als wederdienst voor de overlast en impact van de al gerealiseerde TenneT-projecten. Denk bijvoorbeeld aan een leefbaarheidsfonds van en voor inwoners. Wij stellen voor dat het team Grootschalige Energietransitie en Leefkwaliteit van de gemeente Borsele de rol op zich neemt van gebiedsregisseur zoals genoemd in het rapport “Compensatieplan Gemeente Borsele” van 6 oktober 2021. Het team zal zorgdragen voor een voortvarende opvolging van het Compensatieplan Borsele, zoals de uitvoering van compensatiemaatregelen naar aanleiding van de afgeronde en lopende TenneT-projecten. Dit voorstel bespreken we op korte termijn met onze partners van het Compensatieplan Borsele waaronder de provincie Zeeland en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Het dit jaar opgerichte gemeentelijke team Grootschalige Energietransitie en Leefkwaliteit Borsele fungeert in dit kader als aanspreekpunt en gebiedsregisseur.

2 Belanghebbenden en rolverdelingen

Bij het opstellen van de Borselse voorwaarden is het essentieel om alle belanghebbenden en hun belangen, rollen en verantwoordelijkheden in kaart te brengen. Hieronder worden de belanghebbenden beschreven die voorsnog onze aandacht hebben. Dit wil niet zeggen dat deze lijst limitatief is. Verder in het plan van aanpak wordt ingegaan op hoe deze belanghebbenden geïnformeerd, geconsulteerd of betrokken worden bij het opstellen van de voorwaarden.

2.1 Inwoners, ondernemers, belangengroepen, stichtingen en verenigingen

- Inwoners: De ontwikkelingen hebben invloed op de leefkwaliteit van alle inwoners van de gemeente Borsele. De inwoners uit de dorpen rondom het Sloegebied hebben een extra bijzondere positie. De meeste ontwikkelingen grenzen namelijk direct aan hun leefgebied.
- Belangengroepen, stichtingen en verenigingen: De gemeente Borsele is rijk aan veel verenigingen en stichtingen die zich ieder op hun eigen manier inzetten voor de leefkwaliteit. Denk hierbij aan dorpsraden, sportverenigingen, activiteitenclubs, Borsele tot de kern en Stichting Behoud van de Zak van Zuid-Beveland.
- Ondernemers: Ondernemers houden het economische klimaat in de gemeente Borsele gezond en dragen bij aan de leefbaarheid van de gemeente Borsele en haar inwoners.
- Jongeren: De ontwikkelingen hebben invloed op de toekomst van onze jongeren. Het betrekken van jongeren vraagt om een andere benadering en daarom worden zij als aparte belanghebbenden genoemd.

2.2 Professionele betrokkenheid en verantwoordelijkheid

- Natuur- en milieuorganisaties: Denk hierbij aan Stichting Natuurmonumenten, Stichting het Zeeuwse Landschap, ZLTO en de Zeeuwse Milieu Federatie. De ontwikkelingen en het opstellen van de voorwaarden kunnen direct van invloed zijn op natuurwaarden.
- (Private) Grondeigenaren: Het opstellen van de voorwaarden kan van invloed zijn op percelen rondom bijvoorbeeld het Sloegebied.
- North Sea Port: North Sea Port beheert en exploiteert het Sloegebied. Zij zijn verantwoordelijk voor de invulling van in het Sloegebied en denken mee over de toereikende infrastructuur naar het Sloegebied. Ook deze ontwikkelingen hebben invloed op de leefkwaliteit van de Borselse inwoners.
- Tennet: TenneT is de aangewezen netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet in Nederland en betrokken bij de aanleg van de 380KV Zuid-West, het hoogspanningsstation en windparken op zee, etc..
- Gasunie: Gasunie is de aangewezen netbeheerder van het gas- en waterstofnetwerk in Nederland en werkt aan de uitbreiding van het waterstofnetwerk in Zeeland.

2.3 Bestuurlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid

- De Rijksoverheid

De Rijksoverheid gaat over het toekomstige nationale energiesysteem. En daarmee over de vraag óf er meer kerncentrales moeten komen en waar deze gebouwd worden. Communicatie en participatie over de nut en noodzaak van kernenergie en alle rijkscoördinatieregelingen is dus de verantwoordelijkheid van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

 - Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK): Is het ministerie dat zich bezighoudt met energie en het klimaatbeleid. Het Rijk is initiatiefnemer van twee nieuwe kerncentrales (en het bepalen van de definitieve voorkeurslocatie), het langer openhouden van de huidige kerncentrale, aanleg van het hoogspanningsnet

en windparken op zee. Daarnaast zijn ze betrokken bij andere grootschalige ontwikkelingen binnen de energietransitie, zoals waterstof.

- Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W): Is het ministerie dat onder andere gaat over de veiligheid van de kerncentrales en is tevens initiatiefnemer van de rijkscoördinatie-regeling opslag nucleair afval.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK): Is het ministerie dat zich bezighoudt met ruimtelijke ordening en de kwaliteit van de leefomgeving onder andere vanuit de Nationale Omgevingsvisie en het programma NOVEX (Nationale Omgevingsvisie Extra).
- Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS): De Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) ziet erop toe dat de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming in Nederland voldoen aan de hoogste eisen. Zij zijn ook de vergunningverlener voor kerncentrales. De minister van IenW is politiek verantwoordelijk voor de ANVS.
- Provincie Zeeland: De provincie Zeeland is belangenbehartiger van alle Zeeuwen en alle Zeeuwse gemeenten. Zij bepaalt waar wegen, spoorwegen, scheepvaartverbindingen, industriegebieden, agrarische en natuurgebieden en recreatieve voorzieningen komen. De Borselse Voorwaarden vormen samen met de provinciale voorwaarden het Rijk-regiopakket, waarmee de gemeente en provincie in onderhandeling treden met het Rijk.
- Waterschap Scheldestromen: Het waterschap zorgt voor het waterbeheer in de gemeente Borsele en de rest van Zeeland.

2.4 Gemeente Borsele

De gemeente Borsele heeft vijf rollen:

1. Belangenbehartiger
De gemeente behartigt de belangen van haar inwoners in ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Daartoe onderhoudt de gemeente nauw contact met haar inwoners.
2. Procesbewaker
De gemeente bewaakt het proces zodat de initiatiefnemers van de energietransitieprojecten zorgvuldig afstemmen met de omgeving. Initiatiefnemers zijn bijvoorbeeld het ministerie EZK, ministerie van I&W, TenneT, Gasunie, etc. Zo geeft de gemeente het ministerie tips over hoe zij de communicatie en participatie met onze inwoners zorgvuldig kunnen vormgeven. Ook stellen we ons op als gastvrouw en -heer. De gemeente treedt niet in de plaats van de initiatiefnemer. De initiatiefnemer wil iets, en legt dat zelf uit aan de omgeving.
3. Regisseur van versterken van de leefkwaliteit
De gemeente geeft aan onder welke voorwaarden grootschalige (energie)projecten in Borsele gerealiseerd kunnen worden. De gemeente neemt het voortouw in de communicatie en participatie over de Borselse Voorwaarden.
4. Bevoegd gezaghebber
De gemeente vult haar rol als wettelijk bevoegd gezag in waar nodig.
5. Aandeelhouder
De gemeente Borsele is aandeelhouder van de huidige kerncentrale en North Sea Port.

De gemeenteraad, raads werkgroep en het college van burgemeester en wethouder

De gemeenteraad van Borsele hecht er veel waarde aan om nauw betrokken te zijn bij het proces om te komen tot de 'Borselse Voorwaarden'. Daarom heeft elke raadsfractie één raadslid aangewezen om deel te nemen aan een raads werkgroep, die is ingesteld in de raadsvergadering van 2 februari 2023. Samen vormen zij de raads werkgroep Borselse Voorwaarden. Deze raads werkgroep ziet toe op de uitvoering van het proces om tot de Borselse Voorwaarden te

komen. Het college van burgemeester en wethouders stelt de Borselse Voorwaarden op in coproductie met de inwoners en legt deze voor aan de gemeenteraad. De gemeenteraad stelt uiteindelijk de Borselse Voorwaarden vast.

2.5 Rolverdeling gemeente en provincie

De gemeente trekt samen op met de provincie Zeeland. De provincie en gemeente richten zich op de grootschalige energietransitie en leefkwaliteit. Hier wordt onder verstaan de nucleaire ontwikkelingen en andere grootschalige (energie)projecten. De gemeente en de provincie willen de leefkwaliteit structureel versterken op de korte en lange termijn. De provincie stuurt daarnaast op economische ontwikkeling en het versterken van het kenniscluster in de regio. De rolverdeling tussen provincie Zeeland en gemeente Borsele is als volgt:

Gemeente Borsele	Provincie Zeeland
Komt op voor belangen van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden binnen de gemeentegrenzen.	Komt op voor belangen van de Zeeuwen en de regionale belangen van o.a. andere gemeenten, belangenorganisaties, onderwijs, ondernemers, etc.
Neemt voortouw bij afspraken over lokale leefkwaliteit en veiligheid.	Neemt voortouw bij afspraken over sociaaleconomische structuurversterking en een kenniscluster.
Samen sturen op een zorgvuldig proces	

3 Communicatie

Goede communicatie is essentieel om de belanghebbenden op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op het gebied van de grootschalige energietransitie en hen te betrekken bij de voortgang van het opstellen van de Borselse Voorwaarden. Daarnaast is het van belang om eventuele zorgen en vragen van de belanghebbenden serieus te nemen en hier snel op te reageren. Hierbij houden we de participatieladder in ogenschouw. Vervolgens worden de communicatiemiddelen en -kanalen beschreven die ingezet worden om doelgroepen zo goed mogelijk te bereiken.

3.1 Participatieladder

In de participatienota van de gemeente Borsele is de participatieladder opgenomen. Bij het opstellen van de voorwaarden past de gemeente burgerparticipatie toe. Voor burgerparticipatie zijn er in de ladder vier vormen van participatie opgenomen. Dit zijn: informeren, consulteren, co-creëren en meebeslissen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het informeren en consulteren van de belanghebbenden (trede 1 en 2). In hoofdstuk 4 staat een beschrijving hoe wij trede 3 van de participatieladder (co-creëren) inzetten bij het opstellen van de voorwaarden.

Figuur 1: de participatieladder

3.2 Communicatiemiddelen

Om alle belanghebbenden tijdig en zo goed mogelijk te informeren en consulteren worden er verschillende communicatiemiddelen ingezet.

- **Website**

De gemeente Borsele heeft een website www.borsele.nl/grootschalige-energietransitie waarop onder andere de ontwikkelingen en het proces over de Borsele Voorwaarden te volgen zijn. Hierop staat actuele informatie over de voortgang van het proces en kunnen belanghebbenden documenten inzien en reageren via de website.

- **Digitale nieuwsbrief**

Om belanghebbenden op de hoogte te houden van de voortgang van het proces en andere ontwikkelingen wordt, sinds maart 2023, maandelijks een digitale nieuwsbrief uitgebracht. Hierin staat actuele informatie over de ontwikkelingen en de bijkomende procedures en worden belanghebbenden uitgenodigd om deel te nemen aan bijeenkomsten en/of hun mening te geven. Aanmelden kan via: www.borsele.nl/nieuwsbrief.

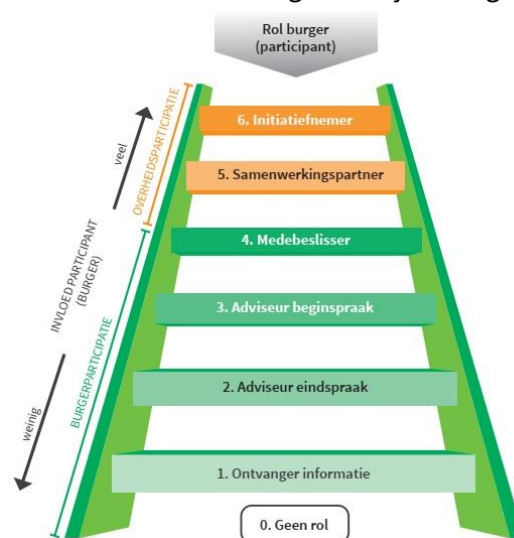
- **(Informatie)bijeenkomsten**

Daarnaast worden er informatiebijeenkomsten georganiseerd waarin belanghebbenden worden geïnformeerd over de ontwikkelingen en zij de mogelijkheid krijgen om vragen te stellen en hun voorbeeld van zijn de nazomer-gesprekken die plaatsgevonden. een belangrijk betrokkenheid te vergroten.

- **Persoonlijke**

Persoonlijk

groot belang. De om mogelijk ook benaderen en te

mening te geven. Een de deze bijeenkomsten en midwinter eind 2022 hebben Deze bijeenkomsten zijn middel om de van belanghebbenden

gesprekken

contact met belanghebbenden is van gemeente streeft ernaar belanghebbenden waar persoonlijk te informeren over de

ontwikkelingen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van persoonlijke gesprekken of telefonisch contact. Hiervoor heeft de gemeente een omgevingsmanager aangesteld.

- **Projectapp Energietransitie Borsele**

Naast bovenstaande communicatiemiddelen wordt er ook een projectapp ingezet. Via deze app worden inwoners laagdrempelig over alle ontwikkelingen en het proces van de Borselse Voorwaarden geïnformeerd. Inwoners kunnen ook geconsulteerd worden door vragen uit te zetten via de app. De projectapp biedt een overzichtelijke en interactieve manier om informatie te delen en feedback te ontvangen van belanghebbenden. Met 'push notifications' kunnen inwoners snel geïnformeerd worden over ontwikkelingen in hun leefomgeving op het gebied van de grootschalige Energietransitie.

- **Sociale media**

De gemeente maakt gebruik van sociale media zoals Facebook, Instagram en LinkedIn om belanghebbenden te bereiken en te informeren over de voortgang van het proces. Via deze kanalen kunnen belanghebbenden informatie verkrijgen. Facebook wordt nu ingezet voor informatievoorziening rondom Grootschalige Energietransitie, in 2023 wordt Instagram en Instagram Stories actiever ingezet.

- **Borsels Bulletin**

Naast de digitale middelen blijft het van belang om ook onze doelgroepen offline te bedienen. We zetten hiervoor het Borsels Bulletin in de Bevelandse Bode in. Ook in het Borsels Bulletin besteden we aandacht aan ontwikkelingen van initiatiefnemers en de stappen die wij zelf zetten op het gebied van de grootschalige energietransitie en leefkwaliteit.

- **Nieuwsberichten, via (dorps)kranten en nieuwswebsites**

Naast de eerdergenoemde communicatiemiddelen is het actief benaderen van de pers een effectieve manier om de ontwikkelingen en het proces van de Borselse Voorwaarden onder de aandacht te brengen bij een breder publiek. Door persberichten te versturen naar lokale, regionale en nationale pers, kan er meer bekendheid gegeven worden aan het proces en de belangen van de gemeente Borsele. Ook worden er persmomenten georganiseerd om journalisten de kans te geven vragen te stellen en de voortgang van het traject te volgen.

Door het inzetten van deze communicatiemiddelen zorgt de gemeente Borsele ervoor dat de belanghebbenden tijdig en op de juiste manier geïnformeerd worden over de ontwikkelingen en het proces rondom de Borselse Voorwaarden en dat hun mening en zorgen serieus genomen worden. In [Bijlage I](#) wordt in beeld gebracht met welk communicatiemiddel en met welke benadering de belanghebbenden betrokken worden.

3.3 Kennissessies

Uit de nazomer- en midwintergesprekken en de gesprekken met de omgevingsmanager blijkt dat er nog veel vragen leven bij de inwoners van Borsele met betrekking tot de mogelijke komst van nieuwe kerncentrales en andere ontwikkelingen. Om deze vragen te beantwoorden en het proces voor het opstellen van de Borselse Voorwaarden soepel te laten verlopen, is het belangrijk om eerst de vragen die er leven te beantwoorden.

Op maandag 27 februari heeft er een 'brainstorm kennissessies' plaatsgevonden in dorps huis Vijverzicht in Borsele. Met inwoners is er besproken welke vragen er nog beantwoord moeten worden, wie deze vragen moet beantwoorden en welke middelen hiervoor worden ingezet.

Om zoveel mogelijk vragen te beantwoorden, worden er kennissessies georganiseerd. Deze sessies worden georganiseerd in samenwerking met het ministerie van EZK en de provincie Zeeland. De gemeente vervult hierbij een faciliterende rol.

De belangrijkste vragen die inwoners beantwoord willen zien zijn:

- Wat is de energiemix van de toekomst?
- Is kernenergie nodig; wat zijn de voor- & nadelen?
- Hoe ziet de hele energietransitie eruit?
- Waarom Borssele als voorkeurslocatie?
- Wat gebeurt er in onze omgeving? Welke trajecten lopen er en wanneer?
- Overzicht van alle plannen en impact.
- Voor wie produceren we? Waar gaat de stroom naartoe?
- Waar en hoe hebben inwoners invloed op de processen?
- Wat gaat de Rijksoverheid doen voor inwoners en direct omwonenden?
- Impact tastbaarder maken door middel van onafhankelijke visualisaties.

Hoe willen bewoners dat dit gebeurt?

- Onafhankelijk en objectief.
- Kleinschalig, in kleinere groepen.
- Online- & offline, ook fysiek.
- Samen met inwoners; geef inwoners vertrouwen.
- Geef jongeren een prominentere plek.

4 Borssele Voorwaarden

In dit hoofdstuk gaan we in op de manier waarop de Borssele Voorwaarden worden opgesteld. Het gaat om voorwaarden met betrekking tot de levensduurverlenging van de huidige kerncentrale, nieuwbouw van twee nieuwe kerncentrales en alle grootschalige (energietransitie)projecten die nu bekend zijn. Ook wordt er aangegeven wie de gemeente daarvoor nodig heeft en hoe de voorwaarden uiteindelijk worden vastgesteld.

Relatie met Compensatieplan Borssele

De Borssele Voorwaarden gaan niet over reeds uitgevoerde of besloten energieprojecten. De compensatie daarvan wordt, parallel aan het opstellen van de Borssele Voorwaarden, via het Compensatieplan Borssele afgehandeld.

4.1 Participatieladder en democratische waarden

Bij het opstellen van de Borssele Voorwaarden is er allereerst gekeken naar de participatieladder, die als structuur dient voor het proces. Samen met de raads werkgroep is besloten om de voorwaarden in co-creatie met de inwoners op te stellen (derde trede van de participatieladder), waarbij uiteindelijk de gemeenteraad de voorwaarden vaststelt.

Om te bepalen met welke belanghebbenden de Borssele Voorwaarden in co-creatie worden opgesteld, zijn de democratische waarden als leidraad genomen. In onze samenleving hechten we

immers waarde aan democratische waarden in het proces, zoals transparantie, representativiteit, toegankelijkheid, inclusiviteit, zeggenschap, deliberatie en efficiëntie.

4.2 De Borselse Voorwaardengroep

Met de structuur van de participatieladder en het gevoel van de democratische waarden zijn de contouren voor de Borselse Voorwaardengroep door de raads werkgroep samengesteld.

4.2.1. Samenstelling Borselse Voorwaardengroep

Het opstellen van de Borselse Voorwaarden moet zorgen voor een brede dialoog en een representatief en toegankelijk proces. Om deze reden is er besloten om de Borselse Voorwaardengroep samen te stellen met verschillende inwoners ondersteunt door Lokale Experts. De raads werkgroep heeft hierbij gekozen voor een samenstelling van 85% inwoners op basis van loting en 15% leden van dorpsraden. Op basis van de criteria woonplaats, leeftijd en geslacht wordt de groep zo divers mogelijk samengesteld.

Figuur 2: Samenstelling Borselse Voorwaardengroep

85% Inwoners op basis van loting

De Borselse Voorwaardengroep bestaat voor 85% uit gelote inwoners. Alle huishoudens van de

100

gemeente Borsele ontvangen een uitnodigingsbrief met een oproep om één persoon uit het gezin aan te melden voor de loting. Na de aanmeldingen wordt er op basis van geslacht, leeftijd en woonplaats een stratificatie gedaan. Daarmee wordt rekening gehouden met over-representatie van de

jongeren en inwoners uit de kernen rondom het Sloegebied. De loting wordt onafhankelijk uitgevoerd door bureau EMMA.

15% Dorpsraden

De dorpsraden in de gemeente Borsele zijn betrokken inwoners. Zij steken veel vrijwillige tijd in het hooghouden van de leefbaarheid in hun leefomgeving en zijn goed op de hoogte van alles wat er reilt en zeilt in het dorp. Daarnaast zijn velen van hen al vanaf een vroeg stadium betrokken bij alle ontwikkelingen op het gebied van de grootschalige energietransitie. De dorpsraden stellen per dorpsraad één lid aan als deelnemer voor de Borselse Voorwaardengroep. In totaal zal de

vertegenwoordiging vanuit de dorpsraden 15% bedragen. Heinkenszand heeft momenteel geen dorpsraad. Daar wordt rekening mee gehouden tijdens de stratificatie.

4.2.2. Lokale Experts

Om tot de Borselse Voorwaarden te komen, is expertise op diverse gebieden vereist. Om deze expertise direct beschikbaar te hebben, wordt er door een HR-bureau een Lokaal Expertteam geworven. De lokale experts zijn inwoners met vakspecifieke kennis op het gebied van (kern)energie, juridische zaken, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, bouwimpact, financiën, cultuurhistorie, nautische kennis en sociale wetenschappen. Het Lokaal Expertteam zal de Borselse Voorwaardengroep ondersteunen bij het opstellen van de voorwaarden. Zo kan er gebruik worden gemaakt van de kennis en expertise van inwoners uit de gemeente Borsele.

4.2.3. Criteria

Voor de Borselse Voorwaardengroep is besloten om 85% van de inwoners van de gemeente Borsele in te loten. Om de groep zo representatief (met het oog op de ontwikkelingen) samen te stellen zijn er in samenwerking met de raadswerkgroep criteria opgesteld.

De criteria zijn als volgt:

1. Leeftijd: De ontwikkelingen raken alle inwoners van de gemeente Borsele, maar zijn vooral van invloed op de toekomst van de jongere generaties. Daarom is er besloten dat de groep in ieder geval voor 30% uit jongeren moet bestaan tussen de leeftijd van 16 t/m 30 jaar oud;
2. Geslacht: De groep zal voor 50% vrouwen en 50% mannen bestaan;
3. Woonplaats: Een vertegenwoordiging van 20% uit de dorpen nabij het Sloegebied is gewenst.

4.3 Financiële vergoeding

Om de inzet van de 100 inwoners en de lokale experts die deelnemen aan het opstellen van de Borselse Voorwaarden te waarderen en tegemoet te komen in de opoffering van hun tijd en aandacht, ontvangt iedere deelnemer een financiële vergoeding van € 50,- per avond. Deze vergoeding is niet alleen bedoeld als een blijk van waardering voor de deelname, maar ook als een stimulans om zich aan te melden voor deelname aan de Borselse Voorwaardengroep.

4.4 Bijeenkomsten

Om te komen tot de voorwaarden door de Borselse Voorwaardengroep gaat de gemeente samenwerken met 100 inwoners. Dit co-creatieproces vindt plaats tijdens vijf avonden, waarvan er twee gepland staan in juni, twee in september en één in oktober. Gedurende deze avonden werkt de groep stap voor stap toe naar de uiteindelijke voorwaarden. De eerste bijeenkomst staat in het teken van kennismaking, aftrap en binding. Indien nodig kunnen er extra bijeenkomsten worden georganiseerd voor verdere verdieping of afstemming. De kosten van de bijeenkomsten worden gedeclareerd bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

4.5 Inventarisatie belangrijke vertrekpunten

Voorafgaand aan het proces om tot de Borselse Voorwaarden te komen, is er tijdens de nazomer- en midwintergesprekken en de enquête van DUO al veel input opgehaald bij de inwoners. Het is belangrijk om vanuit deze inventarisatie te gaan werken. Zo hebben inwoners hun zorgen geuit over het maken van langjarige afspraken met de rijksoverheid. Het **vertrouwen** in de overheid is laag. Hierbij verwijzen zij naar de gaswinning in Groningen, het proces rondom de

marinierskazerne in Vlissingen en het compensatieplan Wind in de Zeilen in Zeeland. Daarnaast vraagt men aandacht voor het unieke **landschap** van de ‘Zak van Zuid-Beveland’ en vreest men voor de landschappelijke kwaliteiten door de komst van nog meer hoogspanningsmasten en eventueel koeltorens. **Overlast** tijdens en na de bouw van de nieuwe kerncentrales en andere energietransitieprojecten, is een belangrijk aandachtspunt. Er wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de **leefbaarheid** in de dorpen. Zorg voor voldoende voorzieningen, woningen voor jongeren en goed onderwijs. Maak het gebied aantrekkelijk om te (blijven) wonen, nu en in de toekomst. Het is belangrijk dat de **lasten en lusten** in balans zijn en implementeer compenserende maatregelen nu en in de toekomst. Als laatste wordt aandacht gevraagd voor **veiligheid** voor de inwoners en ga met inwoners hierover in gesprek. Hierbij gaat het niet alleen over evacuatie na een ramp, maar ook over sociale veiligheid als gevolg van de eventuele komst van arbeidsmigranten.

4.6 Vaststelling Borselse Voorwaarden

Na het co-creëren van de voorwaarden door de Borselse Voorwaardengroep worden de voorwaarden vastgesteld door de gemeenteraad van Borsele. Ons College beschouwt de adviezen van de Borselse Voorwaardengroep als *zwaarwegend* advies, waar alleen gemotiveerd van wordt afgeweken, bijvoorbeeld bij wettelijke onmogelijkheden.

5 Planning en vervolg

De snelheid waarmee diverse rijkscoördinatieregelingen, en bijbehorende besluitvorming, op ons afkomen is hoog. Dat betekent ook dat de Borselse Voorwaarden op relatief korte termijn moeten worden opgesteld om op het juiste moment ingezet te worden in gesprekken met initiatiefnemers. Het is daarom van groot belang om te zorgen voor een gestroomlijnde planning. Ook is het belangrijk om duidelijkheid te hebben over de te nemen stappen na het vaststellen van de Borselse Voorwaarden.

5.1 Tijdsplanning

Het streven is om de Borselse Voorwaarden eind 2023 vast te stellen. Een concrete tijdsplanning is onmisbaar voor een gestroomlijnd proces. In [Bijlage II](#) wordt het tijdspad, met alle stappen, in één oogopslag in beeld gebracht. Dit overzichtelijke schema biedt duidelijkheid en inzicht in de voortgang van het proces. Het blijft dat de gemeente Borsele afhankelijk is van externe factoren die maken dat deze planning dynamisch beschouwd moet worden.

5.2 Na vaststelling van de voorwaarden

Wanneer de Borselse Voorwaarden zijn vastgesteld door de gemeenteraad, kan er alvast uitvoering gegeven worden aan een aantal onderdelen. Het opzetten van een omgevingsfonds is een belangrijk onderdeel hiervan. Daarnaast kan het zijn dat er vanuit de al uitgevoerde initiatieven al tegemoetkoming volgt op de korte termijn. Het is belangrijk om het vervolg van de voorwaarden te borgen door het opzetten van een uitvoeringsorganisatie. Deze zorgt voor de implementatie en uitvoering van de afspraken en is verantwoordelijk voor de monitoring van de voortgang. Met een heldere planning, goede afspraken en een goed georganiseerde uitvoering wordt het mogelijk om de Borselse Voorwaarden tot een succesvolle uitkomst te brengen.

De Borselse Voorwaarden gaan op in een Rijk-regiopakket met de Provincie. Het Rijk-regiopakket wordt voorgelegd aan de Rijksoverheid ter onderhandeling. Het is van belang om tijdig te starten met het opzetten van deze onderhandelingen om zo een succesvolle uitkomst te garanderen.

Bijlage II Tijdsplan in één oogopslag

Belanghebbenden

Politiek/Bestuurlijk

